

Kászon Csík és Kézdi között helyezkedik el, a Csíki-havasok legkisebb medencéjében. A környező táj jellegzetes, kevés szántóföld, gyümölcsös, virágos rétek, messzire nyúló legelők, és végeérhetetlen erdőségek alkotják. A domboldalakon régmúlt idők teraszos művelésének nyomai látszanak, a kopár tetejű gerincekről messzire ellátni. Nem csoda hát, hogy a régi utak nem a völgyben, hanem a gerinceken vezettek, még ma is láthatóak ezek nyomai, bár néha már csak a vadak használják őket.

A Kászon-patak völgyében sorakozó települések közül, a legalsót nevezik Kászonjakabfalvának. A régi térképeken jól látszik ahogyan a kissé elkülönült szerek idővel tömbösödtek és összenőttek a jelenlegi faluvá. A falurészek neveit a mai napig használják: Alszeg és Felszeg, Templomalja, Töcson, Buta, Gubás pataka és Borvízpataka.

A falu szerkezetében felismerhetőek a hajdani szerek, majd a későbbi utcás rendeződés nyomai is. Jól látható néhol, ahogyan a nagyobb telkek az örökség folytán feldarabolódtak, és így létrejöttek kicsi zsákutcák, az ott lakók többnyire a mai napig rokonságban állnak. A telekbeosztást a gazdasági tevékenység határozza meg, a lakóház és a csűr többnyire közrezárják az udvart, a csűrből sokszor egyenesen a szántóra lehet kimenni, a kapu pedig elválasztja és egyben összeköti a portát az utcával.

Kászonban a legáltalánosabb alaprajzi forma a háromosztatú tornácos ház, bár sok helyen fellelni még az egyszerűbb, kétszogatú formát, akár tornác nélkül, csupán széles eresszel ellátva. Némely házba a villanyt is elfelejtették bevezetni, így hát ezek még méltó módon őrzik a régmúlt idők varázsát. A házak nemcsak külső formájukban varázslatosak, de a belső terek is hangulatosak, még ha csak raktárnak is használják a régi házat.

A házak meghatározó eleme a fából épült tornác, a faragott oszlopokkal és kivágásokkal díszített tornácdeszákazattal, amiből Kászonban a felső részre is került. Sok esetben a tornác közepén kiszélesedik, ezt oromzatosan fedik be, az így keletkezett felületen csipkeként alkalmazhatják a deszkát, bizonyítva hozzáértésüket a fával való munkához.

Az ablakok általában magasabbak, így bőven beengedik a fényt a házba, sokszor támlákkal fedettek. A boronafalu házakat többnyire vakolják, az alapok kőből vannak, a legáltalánosabb fedőanyag az égetett agyagcserep. A részletekre is odafigyeltek régen, a kovácsoltvas munkák, faragott gerendák és kövek, a kitűnő minőségű ablakok, ügyes kezű és lelkes mesterekről árulkodnak.

A gazdasági épületek változatos tárházát lelhetjük fel Kászonban. A ház mellett vagy különállóan megtaláljuk a nyárikonyhát, a kemencével, közelben gémes- vagy kerekeskúttal, elmaradhatatlan a csűr, amelyet néha külön istálló és ólak egészítenek ki, valamint a kapuk, amelyek az első bemutatkozást nyújtják. Ugyanakkor a falu lényeges elemét alkotják a keresztek, amelyek szinte mindenik utcasarkon jelen vannak.

Az épületek természetes anyaghasználatát és egyszerű megmunkálását nem megy az igényesség rovására, a részletekben a praktikum és az esztétikum egységét lehet felismerni. Bár nem jellemző a vidékre a túldíszítettség, azért egy kis faragásnak és festésnek helye van. A felületek a maguk természetességében nyújtják a legtöbbet, minden beépített kő, gerenda és cserép egyenként más, változatos textúrát alkotva így.

Kászonban többféle kapu is általános, így kőlábas kapuk, fa székel kapuk, valamint téglakapuk is találhatóak. Ez utóbbiak téglából épített hasonmásai a kötött székel kapuknak, és bár nem olyan régóta készítik őket, azért meghatározó elemeivé váltak a faluképnek. Arról tesznek bizonyosságot, hogy itt helyben nemcsak a fa, hanem a jó minőségű agyag is rendelkezésre álló építőanyag, amellyel hasonlóképpen ügyesen bánnak a helybeliek.

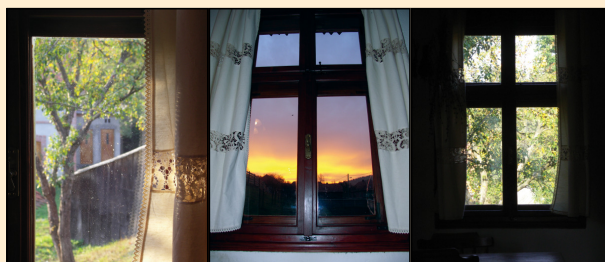

Kásonok vidéke jó turisztikai vonzerővel rendelkezik. Ennek fő erejét a környező táj adja, amely minden évszakban más-más képet mutatva örvendeztet meg az ide látogatók szívét. A környék egyik legfontosabb elemét az ásványvizek jelentik, pár évtizede még közel száz borvízforrást tartottak számon. Több forrás vizét hajdanán palackozták, a századfordulón jelentős fürdőkultúra alakult itt ki. Maga a helynév is „savanyú vizet” jelent.

Elszigeteltségének köszönhetően, Kásonban szépen megmaradt a népi építészet. A turizmus szempontjából nagyon fontos a hagyományos házak és a falukép megőrzése, hiszen ez határozza meg a település vidéki jellegét. Szerencsére, gyarapodnak a szépen felújított házak, amelyek kívül-belül megőrzik népi formájukat. Ezek hangulatát keresik az ide látogatók, ezért a házak korszerűsítésében és felújításában elengedhetetlen a hagyományokhoz való hűség.

A kézműves mesterségek, a hagyományos gazdálkodás és a természetközeli életmód az, amely meghatározza az itteni életet. A több száz (talán több ezer) éves tudásra és tapasztalatra, amely itt még megtalálható, ma van a legnagyobb szükség. Ennek megőrzése és továbbadása a jövőnk kulcsa lehet! Kár, hogy egyre gyarapodnak a példák, amelyek a faluképet rontják, és új divatot teremtenek, habár költségesek, nem tartósak, és korántsem árasztanak olyan lélekemelő hangulatot, mint eleink hagyatéka.

